

POSTANOWIENIE

26 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Łochowski

na posiedzeniu niejawnym 26 września 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa J. W. i A. W.
przeciwko gminie K.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej gminy K.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie
z 16 listopada 2023 r., I ACa 684/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od gminy K. na rzecz J. W. i A. W. po 2700 złotych kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwana gmina K. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 16 listopada 2023 r., zaskarżając ten wyrok w całości, wnosząc o jego uchylenie w całości oraz o uchylenie w całości wyroku częściowego Sądu Okręgowego w Krakowie z 15 marca 2021 r., zniesienie postępowania w obu instancjach i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne:

1) Czy w świetle nowelizacji art. 367¹ k.p.c. w brzmieniu nadanym nowelizacją z 7 lipca 2023 r., która nastąpiła w toku rozpatrywania sprawy przed Sądem Apelacyjnym, w sytuacji gdy przedmiotem weryfikacji przez Sąd Apelacyjny ma być orzeczenie wydane w pierwszej instancji przez sędziego, w dacie rozpatrywania apelacji przez Sąd drugiej instancji pełniącego funkcję prezesa tego sądu (Prezesa Sądu Apelacyjnego), nie zarządzenie rozpoznania sprawy w składzie trzech sędziów stanowi naruszenie art. 367¹ § 3 k.p.c. ze względu na szczególną zawłość lub precedensowy charakter sprawy?

2) Czy prawidłowym jest przyjęcie, iż sprawa administracyjna pozostaje „w toku” w rozumieniu art. 34 ust. 3 u.g.n. w sytuacji, w której podmiot składający wniosek o wszczęcie postępowania administracyjnego w dacie złożenia wniosku nie wykazał legitymacji procesowej z uwagi na brak dokumentu stwierdzającego nabycie spadku?

3) Czy sprawa pozostaje w toku postępowania w rozumieniu ww. przepisu, gdy istniejący w dacie złożenia wniosku stan prawny nie przyznaje organom administracji publicznej podstaw prawnych do prowadzenia postępowania administracyjnego w tym zakresie?

Ponadto skarżąca podniosła, że zaskarżony wyrok został wydany w warunkach nieważności postępowania z naruszeniem art. 379 pkt 4 w zw. z art. 386 § 2 k.p.c.

Zdaniem skarżącej skarga kasacyjna jest również oczywiście uzasadniona, skoro Sąd drugiej instancji rażąco naruszył art. 233 k.p.c. przez ewidentnie przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, co wyrażało się w dokonaniu oceny dowodów w sposób niewszechstronny, wybiórczy, wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powódki wnosili o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, względnie o jej oddalenie oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odnosząc się w pierwszej kolejności do przyczyny kasacyjnej opartej na zarzucie nieważności postępowania, Sąd Najwyższy zauważa, że twierdzenia skarżącej są na tej płaszczyźnie całkowicie chybione. Zdaniem skarżącej, w sprawie zachodzi nieważność postępowania w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. (skład sądu orzekającego sprzeczny z przepisami prawa) z uwagi na rozpoznanie sprawy w składzie jednego sędziego. Skarżąca wskazała, że art. 367¹ § 1 k.p.c. zawiera dwie niedookreślone przesłanki, tj. szczególną zawzięłość oraz precedensowy charakter sprawy, które mają charakter samodzielny i mogą stanowić podstawę do wyznaczenia kolegialnego składu sądu drugiej instancji.

Artykuł 367¹ § 1 k.p.c., został dodany do Kodeksu postępowania cywilnego z dniem 28 września 2023 r. na mocy art. 1 pkt 16 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw. Ustawodawca, wprowadzając to unormowanie, uchylił jednocześnie art. 367 § 3 k.p.c., który przewidywał, że w postępowaniu apelacyjnym sąd rozpoznaje sprawę w składzie trzech sędziów. Obecnie reguła ta została odwrócona, gdyż zgodnie z art. 367¹ § 1 *in principio* k.p.c., zasadą jest rozpoznawanie spraw przez sąd drugiej instancji w składzie jednego sędziego. Od zasady tej przewidziano wyjątki. W składzie trzech sędziów sąd drugiej instancji rozpoznaje – obligatoryjnie – sprawy: 1) o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia choćby w jednej z wniesionych apelacji przekracza milion złotych; 2) rozpoznawane w pierwszej instancji przez sąd okręgowy jako właściwy rzeczowo, z uwzględnieniem pkt 1; 3) rozpoznawane w pierwszej instancji w składzie trzech sędziów na podstawie art. 47 § 4 k.p.c. (art. 367¹ § 1 pkt 1-3 k.p.c.). Natomiast fakultatywnie w składzie trzech sędziów może rozpoznać sprawę szczególnie zawzięłą lub mającą charakter precedensowy (art. 367¹ § 3 k.p.c.).

Rozpoznanie sprawy przez Sąd Apelacyjny w składzie jednego sędziego było zatem zgodne z obowiązującymi przepisami prawa. Orzekanie przez sąd drugiej instancji w składzie trzech sędziów, w sprawach innych niż wymienione w art. 367¹ § 1 pkt 1-3 k.p.c., ze względu na szczególną zawzięłość lub precedensowy charakter sprawy jest fakultatywne i uzależnione od zarządzenia prezesa sądu. Nie

leży natomiast w kognicji Sądu Najwyższego badanie czy niewydanie takiego zarządzenia jest zasadne.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Odnosnie do pierwszego zagadnienia prawnego, skarżąca nie przytoczyła przekonujących argumentów wskazujących na istnienie poważnych wątpliwości prawnych dotyczących sformułowanego problemu prawnego. Nie przedstawiła poglądów orzecznictwa i doktryny, nie wskazała na możliwe rozbieżne interpretacje prawne i racje jurydyczne stojące za każdą z nich. Dwa pozostałe zagadnienia prawne nie mają natomiast charakteru uniwersalnego, o czym przekonuje ich szczegółowość i silne powiązanie z konkretnym stanem faktycznym, co oznacza, że znaczenie tych zagadnienia nie wykracza poza niniejszą sprawę. W istocie skarżąca nie dąży do rozstrzygnięcia abstrakcyjnego i uniwersalnego problemu prawnego, ale weryfikacji trafności rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji oraz oceny zasadności czynności podejmowanych w ramach postępowania administracyjnego, co nie może być przedmiotem badania w postępowaniu kasacyjnym.

Skarga kasacyjna jest natomiast oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (zob.

postanowienia SN z 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, i z 17 października 2001 r., I PKN 157/01). Skarżący powinien wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, widoczną *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (postanowienie SN z 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09). Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (postanowienie SN z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09).

Skarżąca nie sporządziła uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej w zakresie czwartej przesłanki kasacyjnej. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest odrębną konstrukcyjnie i funkcjonalnie częścią skargi kasacyjnej i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach skargi argumentów na uzasadnienie podniesionych w nim twierdzeń. Wniosek ten podlega analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, mimo że argumenty mogą być podobne (postanowienie SN z 14 maja 2020 r., I CSK 380/19).

Ponadto, nie mógł być skuteczny zabieg, którym posłużyła się pozwana, powołując się w ramach wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania na naruszenie przepisu wskazanego w ramach podstaw kasacyjnych. Są to przecież dwa odrębne elementy konstrukcyjne skargi kasacyjnej. Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia SN: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08).

Odwołanie się przez skarżącą do naruszenia art. 233 k.p.c. jest w postępowaniu kasacyjnym niedopuszczalne. Podstawą skargi kasacyjnej nie

mogą być bowiem zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.) a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie 398⁹ § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a stosownie do art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie obciążył skarżącą kosztami postępowania kasacyjnego.

[SOP]

[ms]